

Piotr Chybalski

Dopuszczalność uzyskania przez posła informacji o numerach ksiąg wieczystych dotyczących określonych nieruchomości¹

Admissibility for a Deputy to obtain information regarding land and mortgage register numbers relating to specific real estates

In the opinion of the author, a Deputy may obtain access to information on land and mortgage register numbers from a local government unit pursuant to the provision of the Act on the Exercise of the Mandate of a Deputy or Senator. However, s/he is not exempted from the obligation to pay the fee provided for in the provisions of the geodetic and cartographic law. Costs related to this expense should be paid from the parliamentary allowance to which the Deputy is entitled to cover expenses incurred in the exercise of his or her parliamentary mandate.

Keywords: mandate, Deputy, local government, land and mortgage registers

W ocenie Autora opinii poseł może uzyskać dostęp do informacji o numerach ksiąg wieczystych od jednostki samorządowej w trybie przepisu ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Nie jest jednak zwolniony z obowiązku uiszczenia opłaty przewidzianej przepisami prawa geodezyjnego i kartograficznego. Koszty związane z tym wydatkiem winny być opłacone z diety poselskiej, która przysługuje posłowi na pokrycie kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z wykonywaniem mandatu parlamentarnego.

Słowa kluczowe: mandat, poseł, samorząd terytorialny, księgi wieczyste

Doktor nauk prawnych, adiunkt ■
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Prawa i Administracji,
Katedra Prawa Konstytucyjnego, WARSZAWA, POLSKA ■
piotr.chybalski@sejm.gov.pl ■ <https://orcid.org/0000-0002-7703-1767>

Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii jest odpowiedź na pytanie, czy na podstawie przepisów ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz.U. 2021, poz. 2054, ze zm.; dalej: u.w.m.p.s.) poseł może uzyskać od jednostki samorządowej informacje o numerach ksiąg wieczystych dotyczących określonych nieruchomości.

¹ *Opinia prawna w sprawie dopuszczalności uzyskania przez posła od jednostki samorządowej informacji o numerach ksiąg wieczystych dotyczących określonych nieruchomości* sporządzona 17 maja 2022 r. na zlecenie posła Koalicyjnego Klubu Poselskiego Lewicy (Nowa Lewica, Razem); BAS-WAP-723/22.

Uwagi wstępne

Konieczność odpowiedzi na sformułowane wyżej pytanie pojawiła się w związku z następującą sytuacją: „na prośbę mieszkańców nieruchomości o nieuregulowanym statusie prawnym Pani Poseł zwróciła się o udostępnienie numerów ksiąg wieczystych do warszawskiego Biura Geodezji i Katastru. Numery KW są niezbędne, by w tej sprawie zwrócić się do Ministerstwa Rozwoju z prośbą o umorzenie postępowań zwrotowych z mocy prawa. Jednak w odpowiedzi otrzymała informację, że musi zwrócić się z formularzem na podstawie ustawy z 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne oraz udowodnić interes prawny, a także uiścić opłatę za otrzymanie tej informacji”. Stąd wątpliwość, „czy w wyżej opisanej sytuacji poseł – na podstawie ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora – może ubiegać się o informację w ramach interwencji poselskiej, jeśli dochodzi do zbiegu norm”.

Do pytania załączono skan przekazanego Pani Poseł pisma z Biura Geodezji i Katastru w Urzędzie m.st. Warszawy (pieczęć z informacją o osobie, która pismo podpisała, nieczytelna), potwierdzającego cytowaną odmowę przekazania informacji o numerach ksiąg wieczystych. Jako dodatkowy materiał do analizy przekazano skan pisma Pani Poseł z 14 marca br., zaadresowanego do Dyrektora Biura Geodezji i Katastru w Urzędzie m.st. Warszawy, zawierającego prośbę o udostępnienie numerów ksiąg wieczystych dla nieruchomości, których adresy podano w piśmie. Dokument nosi tytuł „interwencja poselska”, zaś jako podstawy prawne zawartej w nim prośby wskazano art. 16 ust. 1, art. 19 ust. 1 i art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. Ponadto na podstawie art. 20 ust. 2 u.w.m.p.s. wniesiono o przesłanie odpowiedzi na podany w piśmie adres mailowy „w ciągu czternastu dni od wpłynięcia pisma”.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań należy zastrzec, że Biuro Analiz Sejmowych (BAS) nie jest uprawnione do prezentowania stanowiska w sprawach indywidualnych, które mogą stać się przedmiotem postępowania prowadzonego przed właściwymi organami władzy publicznej. Przygotowywane w BAS opinie odnoszą się do zagadnień generalnych i abstrakcyjnych, a nie konkretnych stanów faktycznych i nie mogą być postrzegane jako stanowisko w indywidualnych sprawach. Przedmiotem opinii jest zatem wyłącznie wyjaśnienie ram prawnych uprawnień poselskich, które przewidziane zostały w wymienionych wyżej trzech przepisach ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Uprawnienia przewidziane w art. 16 ust. 1, art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s.

Art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s. (prawo do informacji realizowane „w Sejmie”)

Zgodnie z art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s. posłowie i senatorowie mają prawo uzyskiwać od członków Rady Ministrów oraz przedstawicieli właściwych organów i insty-

tucji państwowych i samorządowych informacje i wyjaśnienia w sprawach wynikających z wykonywania obowiązków poselskich lub senatorskich. Przepis ten zamieszczono w rozdziale 3 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora zatytułowanym „Prawa i obowiązki posłów i senatorów w Sejmie i w Senacie”, co ma istotne znaczenie dla jego wykładni. W piśmiennictwie podkreśla się, że poselskie prawo ustanowione w art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s. jest „uprawnieniem, które należy wiązać z działalnością parlamentarną deputowanych”², aczkolwiek nie ulega wątpliwości, że niekiedy trudno rozgraniczyć działalność „wewnątrzsejmową” i „pozasejmową”³. Wskazuje się jednak, że „[c]zynności podejmowane przez posłów na podstawie art. 16 ust. 1 powinny wiązać się z kolegialną aktywnością Sejmu lub jego organów”⁴. P. Uziębło stwierdził, że „informacje i wyjaśnienia”, o których mowa w omawianym przepisie, mogą przykładowo oznaczać „dane potrzebne do zgłoszenia poprawek do projektów ustaw czy też takie, których znajomość jest niezbędna dla prawidłowego sformułowania interpelacji, zapytań czy pytań w sprawach bieżących”⁵.

Art. 19 ust. 1 (prawo do informacji wykonywane „poza Sejmem”) oraz art. 20 ust. 1 (interwencja poselska)⁶

Wspólną cechą uprawnień poselskich przewidzianych w art. 19 (tzw. prawo do informacji) oraz art. 20 u.w.m.p.s. (tzw. interwencja poselska) jest umieszczenie ich w tym samym, czwartym rozdziale ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, zatytułowanym „Inne prawa i obowiązki posłów i senatorów”. Biorąc pod uwagę wspomniany już tytuł rozdziału trzeciego ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, na zasadzie rozumowania *a contrario* przyjmuje się, że wszelkie uprawnienia zawarte w rozdziale czwartym odnoszą się tzw. terenowej działalności posłów i senatorów, tj. wykonywanej „poza Sejmem (Senatem)”. Obok wspomnianych prawa do informacji oraz interwencji poselskiej rozwiąza-

² I. Galińska-Rączy, *W jaki sposób poseł może egzekwować naruszenie przez prezydenta miasta art. 16 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora?* [w:] *Status posła*, cz. 1, red. J. Mordwiłko, Warszawa 2007, s. 340. Stanowisko to aprobowano przytoczono w komentarzu do ustawy i wykonywaniu mandatu posła i senatora: P. Uziębło, *Uwagi do art. 16* [w:] K. Grajewski, J. Stelina, P. Uziębło, *Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, Warszawa 2014, s. 218.

³ I. Galińska-Rączy, *W jaki sposób poseł może egzekwować*, *op. cit.*, s. 340.

⁴ W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna na temat zakresu uprawnień poselskich wobec Komisji Nadzoru Finansowego w świetle art. 16, 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, z 27 grudnia 2018 r., sygn. BAS WAKiU 2781/18, niepubl.

⁵ P. Uziębło, *Uwagi do art. 16*, *op. cit.*, s. 218.

⁶ W tej części opinii obszernie przywołuję uwagi zawarte w *Opinii prawnej w sprawie uprawnień poselskich wynikających z art. 19 oraz art. 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (analiza problemów szczegółowych)*, z 19 lutego 2019 r., sygn. BAS-WAKiU 98/19, niepubl.

nia prawne zawarte w rozdziale czwartym ustawy obejmują prawa i obowiązki związane z kontaktem z wyborcami, w tym poprzez tworzone w terenie biura poselskie (art. 21, art. 23 u.w.m.p.s.), prawo do udziału w sesjach organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego (art. 22 u.w.m.p.s.), a także prawo do pomocy ze strony organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego (art. 24 u.w.m.p.s.).

Uregulowane w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. uprawnienie parlamentarzystów obejmuje prawo „w wykonywaniu mandatu”, do „uzyskiwania informacji i materiałów” oraz „wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały”. Krąg adresatów działań podejmowanych w trybie tego przepisu obejmuje organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, spółki z udziałem Skarbu Państwa oraz „zakłady i przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe”. Nie ulega wątpliwości, że lista podmiotów obowiązanych do udzielania parlamentarzystom informacji i materiałów jest obszerna. Nie zmienia to faktu, że każdorazowo konieczne jest przeprowadzenie analizy prawnej mającej na celu ocenę, czy dany podmiot można zaliczyć do którejkolwiek z grup wymienionych w omawianym przepisie.

Granice poselskiego prawa do informacji wyznaczone są dodatkowo przez potencjalne „naruszenie dóbr osobistych innych osób” oraz „przepisy o tajemnicy prawnie chronionej”. Z pierwszej z wymienionych przesłanek można wywieść ogólną dopuszczalność udostępniania posłom danych osobowych w związku z wykonywaniem prawa określonego w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. Z kolei formuła „tajemnica prawnie chroniona” obejmuje wszelkie typy tajemnic określonych przepisami prawa. Tym samym możliwość ewentualnego przekazania posłowi informacji chronionych daną tajemnicą jest warunkowana wyłącznie na podstawie przepisów odnoszących się do owej tajemnicy. Inaczej mówiąc, poselskie prawo do informacji *per se* „nie przełamuje” ogólnych zasad dostępu do informacji stanowiących tajemnicę prawnie chronioną⁷.

Istotą interwencji poselskiej uregulowanej w art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. jest nie tyle pozyskanie – w wykonywaniu obowiązków poselskich – informacji w interesującej parlamentarzystę sprawie, lecz to, że czynność taka może stanowić punkt wyjścia dla dalszych działań. Interwencja może bowiem polegać wyłącznie na „zaznajomieniu się z tokiem rozpatrywania danej sprawy”, lecz również na ingerencji w tok prowadzonego postępowania⁸. Chodzi więc o podejmowanie przez posła próby swego rodzaju wywarcia presji na podmioty prowadzące ową sprawę, tak aby ukierunkować jej rozstrzygnięcie. Krąg adresatów owego uprawnienia

⁷ Zob. np. B. Witkowska, *W sprawie udostępnienia posłowi dokumentów przetargowych przez organ administracji samorządowej*, „Zeszyty Prawnicze BAS” 2006, nr 2, s. 166, 167.

⁸ M. Poślednik, *Interwencja poselska z art. 20 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, „Przegląd Sejmowy” 2010, nr 3, s. 202.

jest podobny do występującego w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s., lecz dodatkowo obejmuje „organizacje społeczne” oraz „jednostki gospodarki niepaństwowej”, pominięto zaś w nim „spółki z udziałem Skarbu Państwa” oraz „przedsiębiorstwa samorządowe”. Katalog ten odwołuje się do pojęć, które w znacznej mierze już dziś nie występują w innych aktach prawnych, a ponadto cechują się nieostrością, co potęguje wątpliwości interpretacyjne⁹.

Warto dodać, że przepisy określające zakres interwencji poselskiej należy współstosować z wszelkimi innymi rozwiązaniami prawnymi, którą mogą być istotne w danym przypadku. W szczególności, tak jak w czasie wykonywania przez posła prawa do informacji z art. 19 ust. 1, działania w ramach interwencji mogą być ograniczone, np. jako konsekwencja regulacji wykluczających obecność posła podczas danych czynności urzędowych¹⁰. Inną granicę mogą stanowić przepisy odnoszące się do tajemnic ustawowo chronionych, mimo braku w art. 20 u.w.m.p.s. zastrzeżenia analogicznego do zawartego w art. 19 ust. 2 u.w.m.p.s.

Wystąpienie z interwencją poselską a uprawnienia przewidziane w art. 16 ust. 1 oraz art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s.

Zarysowane wyżej przepisy kreują trzy odrębne uprawnienia związane z wykonywaniem mandatu parlamentarnego. Oznacza to, że co do zasady nieprawidłowe wydaje się łączne ich wskazywanie przez parlamentarzystę jako podstawy prawnej danego wystąpienia. W szczególności prawo do informacji przewidziane w art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s. nie może stanowić elementu podstawy prawnej wspólnie z oboma analizowanymi uprawnieniami, gdyż, jak wskazano wcześniej, odróżnia się ono od nich kategoriałnie, jako prawo związane ze *stricte* parlamentarną działalnością posła. A zatem, gdy dane wystąpienie poselskie zostało wywołane przez sugestie wyborców, którzy zgodnie z art. 21 ust. 1 u.w.m.p.s. mogą kierować pod adresem posłów opinie, postulaty oraz wnioski, to w sytuacji, gdy ich przedmiotem nie jest sfera działalności posła w izbie, lecz sprawy indywidualne dotyczące tych wyborców, to z natury rzeczy w grę wchodzi wyłącznie skorzystanie przez parlamentarzystę z uprawnień przewidzianych w art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. Co więcej, jakkolwiek oba te uprawnienia mogą być

⁹ Na temat pojęcia „organizacji społecznej”, z tym że na gruncie innego przepisu niż omawiany, zob. P. Chybalski, *Dopuszczalność udziału przedstawicieli Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w posiedzeniach komisji sejmowej* [w:] *Regulamin Sejmu w opiniach Biura Analiz Sejmowych*, t. II, red. W. Odrowąż-Sypniewski, Warszawa 2010, s. 259, 260.

¹⁰ P. Chybalski, *Dopuszczalność udziału posła, w ramach interwencji poselskiej, w kontroli prowadzonej przez powiatowy inspektorat nadzoru budowlanego*, „Zeszyty Prawnicze BAS” 2018, nr 4, s. 186–189.

ze sobą powiązane, np. otrzymanie przez posła informacji w trybie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. może następnie skutkować podjęciem interwencji w trybie art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s., to dyskusyjne jest – zauważalne w praktyce parlamentarnej w ostatnich latach – łączne przywoływanie cytowanych przepisów jako podstawy prawnej tzw. kontroli poselskich. Nie ulega bowiem wątpliwości, że „kontrola poselska” nie jest instytucją przewidzianą prawem, lecz pojęcie to ma charakter potoczny¹¹.

Z zawartych wyżej uwag wynika, że w sytuacji, gdy podejmowana jest interwencja poselska, jej ramy prawne wyznacza wyłącznie art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s., a zatem nietrafna jest analiza jej dopuszczalności również na podstawie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s., w także, tym bardziej, art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s.

Możliwość pozyskania przez posła od jednostki samorządowej informacji o numerach ksiąg wieczystych w trybie art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s.

Przechodząc do analizy meritum rozważanego zagadnienia, należy stwierdzić, że podstawowy tryb dostępu do informacji treści ksiąg wieczystych został przewidziany w ustawie z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. 2019, poz. 2204), która to ustawa stanowi również, że księgi wieczyste są jawne (art. 2 zdanie pierwsze). Analizę przepisów powołanej ustawy pomijam, gdyż pozostaje ona poza zakresem analizowanego problemu prawnego.

Tryb dostępu do numerów ksiąg wieczystych, o którym mowa w korespondencji załączonej do pytania sformułowanego we wstępie niniejszej opinii, jest określony przepisami ustawy z 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1990; dalej: u.p.g.i.k.). Chodzi o udostępnianie materiałów z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, co następuje odpłatnie (art. 40a ust. 1 u.p.g.i.k.). Wprawdzie w przepisach uwzględniono listę przypadków, w których opłat nie pobiera się (art. 40a ust. 2 u.p.g.i.k.), a także osobny katalog podmiotów zwolnionych z obowiązku ponoszenia opłat (zwłaszcza art. 40b ust. 1b i 2 u.p.g.i.k.), lecz w powołanych wyżej przepisach nie uwzględniono parlamentarzystów, w tym również w tych sytuacjach, gdy udostępnienie materiałów miałyby nastąpić w związku z wykonywaniem mandatu parlamentarnego.

Spśród dwóch wymienionych wyżej uprawnień poselskich wydaje się, że prawo do informacji, o którym mowa w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s., może stanowić materialnoprawną podstawę wystąpienia przez posła o udostępnienie określo-

¹¹ W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna na temat możliwości dostępu w trybie art. 19 ust. 1 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora do dokumentów jednoosobowej spółki Skarbu Państwa*, z 9 marca 2021 r., sygn. BAS-WAP-456/21, niepubl.

nych danych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Bezsporne jest, że adresatem żądania udzielenia informacji w tym trybie mogą być jednostki administracji samorządowej. Konieczne jest ponadto, aby żądanie to nastąpiło w ramach wykonywania mandatu, nie naruszało dóbr osobistych innych osób, a także tajemnic ustawowo chronionych. W sytuacji, gdy przedmiotem żądania jest udostępnienie informacji o numerach ksiąg wieczystych w związku ze sprawą, z którą do posła zwrócili się wyborcy, wszystkie wymienione przesłanki wydają się spełnione, co prowadzi do wniosku, że informacje te powinny zostać posłowi udostępnione.

Jeśli chodzi o kwestię ewentualnego obowiązku uiszczenia przez posła opłaty z tytułu udostępnienia wymienionych danych, to w dotychczasowych opiniach BAS stwierdzano, że poseł nie jest zwolniony z tego obowiązku. O ile bowiem, jak już wspomniano, poselskie prawo do informacji (art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s.) może stanowić podstawę pozyskania takich danych, o tyle przepisy kształtujące te uprawnienia nie regulują kwestii ewentualnej odpłatności¹². Tym samym to przepisy szczególne, w analizowanym wypadku rozwiązania zawarte w Prawie geodezyjnym i kartograficznym, rzutują na tę kwestię. Wspomniane wcześniej art. 40a ust. 2 u.p.g.i.k. i art. 40b ust. 1b i 2 u.p.g.i.k. cechują się znaczną szczegółowością, co skłania do wniosku, że przewidziane w nich listy podmiotów zwolnionych z obowiązku ponoszenia opłat są wyczerpujące, a zatem fakt, iż do żadnego z tych podmiotów nie sposób zaliczyć posła, świadczy o tym, iż poseł nie jest z tego obowiązku zwolniony. Wniosek ten ulega wzmocnieniu po stwierdzeniu, że lista podmiotów, o których mowa w przepisach prawa geodezyjnego i kartograficznego, obejmuje organy władzy publicznej. Przykładowo zgodnie z art. 40b ust. 2 u.p.g.i.k. nie pobiera się opłaty za wypisy i wyrisy z operatu ewidencyjnego sporządzane i wydawane na żądanie między innymi prokuratury (pkt 1), sądów rozpoznających sprawy, w których stroną jest Skarb Państwa (pkt 2), czy organów kontroli państwowej w związku z wykonywaniem przez te organy ich ustawowych zadań (pkt 3). Ustawodawca uznał za konieczne uwzględnienie tych organów w katalogu podmiotów zwolnionych z opłat, gdyż w przeciwnym razie byłyby one zobowiązane do uiszczania opłat. A zatem skoro posła w przywołanym katalogu nie uwzględniono, to należy uznać, iż pozyskanie przez niego danych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego – w ramach wykonywania poselskiego prawa do informacji (art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s.) – wiąże się z obowiązkiem poniesienia opłaty.

¹² Zob. np. J.M. Karolczak, *Opinia prawna dotycząca konieczności wnoszenia opłat za udzielenie wypisu z ewidencji gruntów przez posła działającego w trybie art. 19 ustawy o wykonywaniu mandatu*, z 15 maja 2012 r., sygn. BAS-WAL-1046/12, niepubl.; *eadem*, *Opinia prawna dotycząca odpłatności za ustalenie numerów ksiąg wieczystych na podstawie numerów geodezyjnych*, z 6 września 2016 r., sygn. BAS-WAL-1736/16, niepubl.

Wątpliwe wydaje się natomiast ewentualne pozyskanie przez posła wymienionych materiałów w trybie interwencji poselskiej (art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s.). Jak już wspomniano, *ratio legis* tego uprawnienia wyraża się bowiem nie w pozyskaniu określonych informacji, lecz zbadaniu sprawy, którą poseł wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, a także ewentualnemu wywarciu wpływu na sposób rozstrzygnięcia danej sprawy. Jakkolwiek pojęcie „sprawy” można interpretować szeroko, jako każde zagadnienie, które posła zainteresowało w związku z wykonywanym mandatem parlamentarnym¹³, to wydaje się, że w przypadku, gdy dane informacje miałyby dopiero posłużyć do ewentualnej interwencji poselskiej, samo ich pozyskanie nie stanowi „sprawy” w rozumieniu art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. Co więcej, instytucja interwencji poselskiej nie tyle zakłada przekazywanie posłowi określonych materiałów czy informacji (jak przewidziano w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s.), lecz wyjaśnianie okoliczności, w tym stanu rozpatrzenia, sprawy głównie przez osobiste spotkanie z posłem (art. 20 ust. 3 i 4 u.w.m.p.s.)¹⁴.

Podsumowując powyższe ustalenia, należy stwierdzić, że poseł mógłby w wykonywaniu mandatu parlamentarnego uzyskać dostęp do informacji o numerach ksiąg wieczystych od jednostki samorządowej w trybie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. Nie jest jednak zwolniony z obowiązku uiszczenia opłaty przewidzianej przepisami prawa geodezyjnego i kartograficznego. Warto przy tym nadmienić, że w jednej z opinii BAS trafnie zauważono, że „[k]oszty związane z tym wydatkiem winny być opłacone z diety poselskiej, która przysługuje posłowi na pokrycie kosztów związanych z wydatkami poniesionymi w związku z wykonywaniem mandatu na terenie kraju”¹⁵.

Podumowanie

■ Artykuł 16 ust. 1, art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. przewidują trzy odrębne uprawnienia związane z wykonywaniem mandatu parlamentarnego. Oznacza to, że co do zasady nieprawidłowe wydaje się łączne ich wskazywanie przez parlamentarzystę jako podstawy prawnej danego wystąpienia. W szczególności prawo do informacji przewidziane w art. 16 ust. 1 u.w.m.p.s. nie może stanowić elementu podstawy prawnej wspólnie z oboma analizowanymi upraw-

¹³ P. Chybalski, *Opinia prawna w sprawie wykładni art. 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (na tle pytań szczegółowych)*, z 28 października 2020 r., sygn. 1865/20, niepubl.

¹⁴ Tak np. W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna na temat zakresu uprawnień wynikających z art. 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (zagadnienie dostępu do informacji o sprawie przemocy domowej)*, z 14 kwietnia 2022 r., sygn. BAS-WAP 751/22, niepubl.

¹⁵ J.M. Karolczak, *Opinia prawna dotycząca odpłatności*, *op. cit.*, s. 11.

nieniami, gdyż odróżnia się ono od nich kategoriałnie, jako prawo związane ze ściśle parlamentarną (wykonywaną „w Sejmie”) działalnością posła.

- Poseł w wykonywaniu mandatu parlamentarnego jest uprawniony do uzyskania dostępu do informacji o numerach ksiąg wieczystych od jednostki samorządowej w trybie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. (tzw. prawo do informacji w ramach pozaparlamentarnej, „terenowej”, sfery uprawnień poselsko-senatorskich).
- Występując o uzyskanie dostępu do takich informacji, poseł nie jest zwolniony z obowiązku uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 40a ust. 1 u.p.g.i.k. Przewidziane w przepisach tej ustawy wyłączenia spod wymienionego obowiązku nie obejmują posłów. Co więcej, również z art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. nie sposób wywieść takiego wyłączenia.
- Niezależnie od powyższych uwag należy stwierdzić, że wątpliwe wydaje się ewentualne pozyskanie przez posła omawianych w tej opinii informacji w trybie interwencji poselskiej (art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s.). *Ratio legis* tego uprawnienia poselskiego wyraża się bowiem nie w pozyskaniu określonych informacji, lecz zbadaniu sprawy, którą poseł wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, a także w ewentualnym wywarceniu wpływu na sposób rozstrzygnięcia danej sprawy. Jakkolwiek pojęcie „sprawy” można interpretować szeroko, jako każde zagadnienie, które posła zainteresowało w związku z wykonywanym mandatem parlamentarnym, to wydaje się, że w sytuacji, gdy dane informacje miałyby dopiero posłużyć do ewentualnej interwencji poselskiej, samo ich pozyskanie nie stanowi „sprawy” w rozumieniu art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s. Co więcej, instytucja interwencji poselskiej nie tyle zakłada przekazywanie posłowi określonych materiałów czy informacji, lecz wyjaśnianie okoliczności, w tym stanu rozpatrzenia, sprawy głównie przez osobiste spotkanie z posłem (art. 20 ust. 3 i 4 u.w.m.p.s.).

Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, t.j. Dz.U. 2019, poz. 2204.
Ustawa z 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, t.j. Dz.U. 2021, poz. 1990.
Ustawa z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, t.j. Dz.U. 2021, poz. 2054, ze zm.

Literatura

- Chybalski P., *Dopuszczalność udziału posła, w ramach interwencji poselskiej, w kontroli prowadzonej przez powiatowy inspektorat nadzoru budowlanego*, „Zeszyty Prawnicze BAS” 2018, nr 4, <https://doi.org/10.31268/zpbas.2018.76>.
Chybalski P., *Dopuszczalność udziału przedstawicieli Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w posiedzeniach komisji sejmowej [w:] Regulamin Sejmu w opiniach Biura Analiz Sejmowych*, t. II, red. W. Odrowąż-Sypniewski, Warszawa 2010.

- Galińska-Raczy I., *W jaki sposób poseł może egzekwować naruszenie przez prezydenta miasta art. 16 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora?* [w:] *Status posła*, cz. 1, red. J. Mordwiłko, Warszawa 2007.
- Grajewski K., Stelina J., Uziębło P., *Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, Warszawa 2014.
- Pośrednik M., *Interwencja poselska z art. 20 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, „Przegląd Sejmowy” 2010, nr 3.
- Witkowska B., *W sprawie udostępnienia posłowi dokumentów przetargowych przez organ administracji samorządowej*, „Zeszyty Prawnicze BAS” 2006, nr 2.

Inne

- Chybalski P., *Opinia prawna w sprawie wykładni art. 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (na tle pytań szczegółowych)*, z 28 października 2020 r., sygn. 1865/20, niepubl.
- Karolczak J.M., *Opinia prawna dotycząca konieczności wnoszenia opłat za udzielenie wypisu z ewidencji gruntów przez posła działającego w trybie art. 19 ustawy o wykonywaniu mandatu*, z 15 maja 2012 r., sygn. BAS-WAL-1046/12, niepubl.
- Karolczak J.M., *Opinia prawna dotycząca odpłatności za ustalenie numerów ksiąg wieczystych na podstawie numerów geodezyjnych*, z 6 września 2016 r., sygn. BAS-WAL-1736/16, niepubl.
- Odrowąż-Sypniewski W., *Opinia prawna na temat możliwości dostępu w trybie art. 19 ust. 1 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora do dokumentów jednoosobowej spółki Skarbu Państwa*, z 9 marca 2021 r., sygn. BAS-WAP-456/21, niepubl.
- Odrowąż-Sypniewski W., *Opinia prawna na temat zakresu uprawnień poselskich wobec Komisji Nadzoru Finansowego w świetle art. 16, 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, z 27 grudnia 2018 r., sygn. BAS WAKiU 2781/18, niepubl.
- Odrowąż-Sypniewski W., *Opinia prawna na temat zakresu uprawnień wynikających z art. 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (zagadnienie dostępu do informacji o sprawie przemocy domowej)*, z 14 kwietnia 2022 r., sygn. BAS-WAP 751/22, niepubl.
- Szydło M., *Opinia prawna w sprawie uprawnień poselskich wynikających z art. 19 oraz art. 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (analiza problemów szczegółowych)*, z 19 lutego 2019 r., sygn. BAS-WAKiU 98/19, niepubl.